

ใบความรู้ที่ ๑

เรื่อง การนับเวลา

๑.การนับเวลา

ประวัติศาสตร์ คือ การศึกษาเรื่องราวและพฤติกรรมของสังคมมนุษย์ในอดีต ซึ่งเกิดขึ้นในช่วงเวลาและยุคสมัยต่างๆกัน ประวัติศาสตร์ให้ความสำคัญกับช่วงเวลา เนื่องจากประวัติศาสตร์ให้แนวคิดสำคัญว่า เวลาเป็นปัจจัยสำคัญที่ทำให้สังคมเปลี่ยนแปลง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่งย่อมมีความแตกต่างกับเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นในช่วงเวลาหนึ่ง เหตุการณ์ที่เกิดขึ้นย่อมเป็นเหตุเป็นผล และจะมีผลต่อเหตุการณ์ที่เกิดขึ้นภายหลัง คุณค่าความสำคัญของประวัติศาสตร์ คือ การสร้างความตระหนักว่า อดีตเป็นบทเรียนสำคัญของปัจจุบันและอนาคต ดังนั้น ผู้ศึกษาประวัติศาสตร์จะต้องมีความรู้พื้นฐาน เกี่ยวกับการบอกเวลา การใช้ศักราชในระบบต่างๆ การเทียบศักราช และการแบ่งยุคสมัยทางประวัติศาสตร์ เพื่อให้รู้ว่าเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นก่อน และเหตุการณ์ใดเกิดขึ้นหลัง ซึ่งจะช่วยให้ทำความเข้าใจเรื่องราวทางประวัติศาสตร์ได้ดีขึ้น

๑.๑ การนับเวลาแบบไทย

การนับเวลาแบบไทย หรือการนับเวลาตามประเพณี เป็นวิธีที่คนไทยใช้กันมาแต่โบราณปรากฏในเอกสารประวัติศาสตร์ไทยเก่าๆ จึงควรทำความเข้าใจวิธีอ่าน เพื่อนำข้อมูลในเอกสารมาใช้ในการศึกษาประวัติศาสตร์

๑. การนับเวลาในรอบวัน เทียบเวลาในรอบวันสากลกับเวลาที่เรียกตามแบบไทยได้ดังตารางต่อไปนี้

เวลา	เรียกตามแบบไทย	เวลา	เรียกตามแบบไทย	เวลา	เรียกตามแบบไทย
๖.๐๐ น.	ย่ำรุ่ง	๑๔.๐๐ น.	บ่าย ๒ โมง	๒๒.๐๐ น.	๔ ทุ่ม หรือ ๑๐ ทุ่ม
๗.๐๐ น.	โมงเช้า	๑๕.๐๐ น.	บ่าย ๓ โมง	๒๓.๐๐ น.	๕ ทุ่ม หรือ ๑๑ ทุ่ม
๘.๐๐ น.	๒โมงเช้า	๑๖.๐๐ น.	บ่าย ๔ โมง	๒๔.๐๐ น.	๒ ยาม
๙.๐๐ น.	๓โมงเช้า	๑๗.๐๐ น.	บ่าย ๕ โมง	๑.๐๐ น.	ตี ๑
๑๐.๐๐ น.	๔โมงเช้า	๑๘.๐๐ น.	ย่ำค่ำ หรือ ๖โมงเย็น	๒.๐๐ น.	ตี ๒
๑๑.๐๐ น.	๕โมงเช้า	๑๙.๐๐ น.	๑ ทุ่ม หรือ ๗ ทุ่ม	๓.๐๐ น.	ตี ๓
๑๒.๐๐ น.	เที่ยง	๒๐.๐๐ น.	๒ ทุ่ม หรือ ๘ ทุ่ม	๔.๐๐ น.	ตี ๔
๑๓.๐๐ น.	บ่ายโมง	๒๑.๐๐ น.	๓ ทุ่ม หรือ ๙ ทุ่ม	๕.๐๐ น.	ตี ๕

การนับเวลาแบบนี้ยังนิยมใช้กันในปัจจุบัน

๑.๒ การนับยามกลางคืน

ยาม ๑ ตรงกับ ๒๑.๐๐ น.

ยาม ๒ ตรงกับ ๒๔.๐๐ น.

ยาม ๓ ตรงกับ ๓.๐๐ น.

ยาม ๔ ตรงกับ ๖.๐๐ น.

การนับยามแบบนี้มีที่มาจากเปลี่ยนเวรทุก ๓ ชั่วโมงของยามรักษาการณ์

๑.๓ การบอกวัน เดือน ขึ้นแรม ใช้เครื่องหมายอังคั้นเดียว (๖) คั้น ตัวอย่างเช่น

- เลขที่อยู่หน้าเครื่องหมาย ๖ หมายถึง วันในสัปดาห์ โดยให้ ๑ แทนวันอาทิตย์ ๒ แทนวันจันทร์ เรื่อยไปจนถึง ๗ แทนวันเสาร์ ดังนั้นเลข ๒ ในตัวอย่างนี้จึง หมายถึง วันจันทร์
- เลขที่อยู่หลังเครื่องหมาย ๖ หมายถึง เดือนทางจันทรคติ ในตัวอย่างคือ เดือน ๗ ยกเว้นเลข ๑ จะอ่านว่า เดือน อ้าย และ ๒ อ่านว่า เดือน ยี่ ส่วนเลขอื่นๆตั้งแต่ ๓ - ๑๒ อ่านตามตัวเลข
- เลขที่อยู่ข้างบนหรือข้างล่างเครื่องหมาย ๖ หมายถึง ขึ้นกี่ค่ำ หรือแรมกี่ค่ำ ถ้าอยู่ข้างบนคือ ขึ้น ถ้าอยู่ข้างล่างคือ แรม ดังนั้นในตัวอย่างคือ ขึ้น ๓ ค่ำ

ตัวอย่างการอ่าน

๓ **อ่านว่า** วันจันทร์ เดือน ๗ ขึ้น ๓ ค่ำ
วัน ๒ ๖ ๗ ค่ำ

วัน ๗ ๖ ๒ ค่ำ **อ่านว่า** วันเสาร์ เดือน ยี่ แรม ๑๑ ค่ำ
๑๑

๑.๔ การนับปีนักษัตร รอบปีนักษัตร ๑ รอบ มี ๑๒ ปี มีชื่อเรียนตามรูปสัตว์ประจำปีดังนี้

ปีที่	ปีนักษัตร	สัตว์ประจำปี	ปีที่	ปีนักษัตร	สัตว์ประจำปี
๑	ชวด	หนู	๗	มะเมีย	ม้า
๒	ฉลู	วัว	๘	มะแม	แพะ
๓	ขาล	เสือ	๙	วอก	ลิง
๔	เถาะ	กระต่าย	๑๐	ระกา	ไก่
๕	มะโรง	งูใหญ่	๑๑	จอ	หมา
๖	มะเส็ง	งูเล็ก	๑๒	กุน	หมู

๑.๒ การแบ่งช่วงเวลา ทศวรรษ สหัสวรรษ สหัสวรรษ

๑. ทศวรรษ คือ ช่วงเวลาในรอบ ๑๐ ปี เริ่มนับที่ ๐ จบด้วย ๙ ซึ่งร่วมระยะเวลา ๑๐ ปี จะนิยมบอกศักราช เป็นคริสต์ศักราช

ตัวอย่าง ทศวรรษที่ ๖๐ นับตั้งแต่ ช่วงระหว่าง คริสต์ศักราช ๑๙๖๐ - ๑๙๖๙

๒. ศตวรรษ คือ ช่วงเวลาในรอบ ๑๐๐ ปี เริ่มนับที่ ๑ จบด้วย ๑๐๐ ซึ่งร่วมระยะเวลา ๑๐๐ ปี จะบอก ศักราชได้ทั้งพุทธศักราช และ คริสต์ศักราช

ตัวอย่าง พุทธศตวรรษที่ ๒๑ นับตั้งแต่ ช่วงเวลา พุทธศักราช ๒๐๐๑ - ๒๑๐๐ คริสต์ศตวรรษที่ ๒๑ นับตั้งแต่ ช่วงเวลา คริสต์ศักราช ๒๐๐๑ - ๒๑๐๐

๓. สหัสวรรษ คือ ช่วงเวลาในรอบ ๑๐๐๐ ปี เริ่มนับที่ ๑ จบด้วย ๑๐๐๐ ซึ่งร่วมระยะเวลา ๑๐๐๐ ปี สหัสวรรษเพิ่งเริ่มใช้เมื่อตอนเปลี่ยนสหัสวรรษที่ ๒ เป็นสหัสวรรษที่ ๓ เพิ่งเริ่มใช้เมื่อพุทธศักราช ๒๕๔๓ และ คริสต์ศักราช ๒๐๐๐ จะบอกศักราชได้ทั้ง พุทธศักราช และ คริสต์ศักราช

ตัวอย่าง สหัสวรรษที่ ๒ นับตั้งแต่ ช่วงเวลา พุทธศักราช ๑๐๐๑ - ๒๐๐๐

สหัสวรรษที่ ๒ นับตั้งแต่ ช่วงเวลา คริสต์ศักราช ๑๐๐๑ - ๒๐๐๐

สหัสวรรษที่ ๓ นับตั้งแต่ ช่วงเวลา คริสต์ศักราช ๒๐๐๑ - ๓๐๐๐

ใบความรู้ที่ ๒

๑. ศักราชและการเทียบ

ศักราช (ERA) หมายถึง อายุเวลาที่ตั้งขึ้นอย่างเป็นทางการ โดยถือเอาเหตุการณ์สำคัญเหตุการณ์ใด เหตุการณ์หนึ่งเป็นจุดเริ่มต้น แล้วนับเวลาเป็นปีเรียงตามลำดับติดต่อกันมา ศักราชสำคัญๆ ที่ใช้ในหลักฐานทางประวัติศาสตร์ ได้แก่ พุทธศักราช คริสต์ศักราช มหาศักราช จุลศักราช รัตนโกสินทร์ศก และฮิจเราะห์ศักราช

๑.๑ พุทธศักราช (Buddhist Era) ใช้ย่อว่า พ.ศ. (B.E.) เป็นศักราชที่พุทธศาสนิกชนกำหนดขึ้น มีวิธีนับต่างกันเป็น ๒ แบบ คือแบบไทยและแบบลังกา ด้วยเหตุนี้ พุทธศักราชแบบลังกาจึงเร็วกว่าพุทธศักราชแบบไทย ๑ ปี เช่น เมื่อประเทศไทย พ.ศ. ๒๕๐๐ ประเทศศรีลังกาจะเป็น พ.ศ. ๒๕๐๑ พุทธศักราชเข้ามาสู่ดินแดนประเทศไทยพร้อมกับพระพุทธศาสนาจากอินเดีย สันนิษฐานว่าเริ่มต้นตั้งแต่เมื่อพระเจ้าอโศกมหาราชแห่งแคว้นมคธ (พ.ศ. ๒๗๑-๓๑๑) ส่งพระเถระเข้ามาเผยแผ่พระพุทธศาสนาในภูมิภาคนี้ แต่การใช้พุทธศักราชอย่างเป็นทางการของประเทศไทยมีหลักฐานปรากฏว่ามีในสมัยของสมเด็จพระนารายณ์มหาราช ใน พ.ศ. ๒๔๕๕ รัชกาลที่ ๖ ทรงประกาศเลิกใช้รัตนโกสินทร์ศกที่เริ่มใช้ในรัชกาลก่อนให้ใช้พุทธศักราชแทน แต่ยังคงให้ขึ้นปีใหม่ในวันที่ ๑ เมษายน เช่นเดียวกับรัตนโกสินทร์ศก ใน พ.ศ. ๒๔๘๔ รัฐบาลในสมัยจอมพล ป. พิบูลสงคราม ได้เปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่มาเป็น วันที่ ๑ มกราคม ตามหลักสากล ประเทศไทยจึงขึ้นปีใหม่ในวันที่ ๑ มกราคม ตั้งแต่นั้นจนมาถึงปัจจุบัน

การเปลี่ยนวันขึ้นปีใหม่เริ่มใน พ.ศ. ๒๔๘๔ ทำให้ พ.ศ. ๒๔๘๓ เหลือจำนวนเพียง ๙ เดือน คือ จากเดือน เมษายน พ.ศ. ๒๔๘๓ ถึงเดือนธันวาคม พ.ศ. ๒๔๘๓ การบอกปีที่ย้อนขึ้นไปก่อนตั้งพุทธศักราช ให้ระบุจำนวนปี และใส่คำว่า ก่อนพุทธศักราชหรือ ก่อน พ.ศ. ประกอบเช่น

๘๐ ปีก่อนพุทธศักราช หรือ ก่อนพุทธศักราช ๘๐ ปี

๘๐ ปีก่อน พ.ศ. หรือก่อน พ.ศ. ๘๐ ปี

ถ้าเป็นช่วงก่อนพุทธศักราช ให้ระบุช่วงเวลาโดยเอาปีที่ห่างไปจากปัจจุบันมากกว่าไว้ข้างหน้า เช่น พ.ศ. ๓,๕๐๐-๒,๕๐๐ ปีก่อน พ.ศ. หรือก่อน พ.ศ. ๓,๕๐๐-๒,๕๐๐ ปี

๑.๒ คริสต์ศักราช (Christian Era) เป็นศักราชที่ผู้นับถือศาสนาคริสต์ตั้งขึ้น โดยเริ่มนับตั้งแต่วันที่เชื่อกันว่าเป็นวันสมภพของพระเยซู (Jesus Christ) เป็นต้นมา

คริสต์ศักราชใช้ชื่อย่อว่า ค.ศ. ภาษาอังกฤษใช้ A.D. มาจาก Anno Domini ในภาษาละติน ตรงกับภาษาอังกฤษ in the year of our Lord แปลว่าปีแห่งพระเจ้าของเรา

ตามปกติภาษาอังกฤษไม่ใช้ตัวย่อกำกับ ค.ศ. เช่น in ๑๙๗๐ ก็เป็นที่เข้าใจกันว่าหมายถึง ค.ศ. ๑๙๗๐ เว้นแต่กรณีที่ต้องการเน้นเพื่อป้องกันมิให้สับสน ก็ใส่ A.D. กำกับไว้หน้าหรือหลังเลข ค.ศ. เช่น ๑๙๗๐ A.D. หรือ A.D. ๑๙๗๐

ปีก่อนคริสต์ศักราช ใช้คำว่า ก่อนคริสต์ศักราช หรือ ก่อน ค.ศ. ประกอบจำนวนปี เช่น ก่อน ค.ศ. ๗๖ ปี หรือ ๗๖ ปีก่อน ค.ศ. ในภาษาอังกฤษใช้ B.C. มาจาก Before Christ ซึ่งแปลว่าก่อนมีพระเยซูคริสต์ เขียนไว้หลังเลข ค.ศ. เช่น ๗๖ B.C.

เมื่อตั้ง ค.ศ. ๑ ตรงกับ พ.ศ. ๕๔๔ คริสตกาลจึงน้อยกว่าพุทธศักราช $๕๔๔ - ๑ = ๕๔๓$ ปี จึงใช้จำนวน ๕๔๓ เป็นตัวเทียบศักราชระหว่างพุทธศักราช กับ คริสต์ศักราช คือ

$$\text{พ.ศ.} = \text{ค.ศ.} + ๕๔๓ \quad \text{ค.ศ.} = \text{พ.ศ.} - ๕๔๓$$

คริสต์ศักราชเริ่มปีใหม่ในวันที่ ๑ มกราคม และสิ้นสุด ๓๑ ธันวาคม ศักราชนี้ถือเป็น **ศักราชสากล**

๑.๓ มหาศักราช (Shaka Era) ย่อว่า ม.ศ. ผู้ตั้งคือ พระเจ้ากนิษกะ กษัตริย์องค์ที่ ๓ แห่งอาณาจักรกุษาณะ ในประเทศอินเดียทางตะวันตกเฉียงเหนือในพุทธศตวรรษที่ ๖ เมื่อครองราชย์จึงตั้งมหาศักราชขึ้นในปี พ.ศ.๖๒๒ ม.ศ. ๑ ตรงกับ พ.ศ.๖๒๒ มหาศักราชจึงน้อยกว่าพุทธศักราช $๖๒๒-๑ = ๖๒๑$ ปี ใช้จำนวน ๖๒๑ เป็นตัวเทียบศักราช คือ $พ.ศ. = ม.ศ. + ๖๒๑$ $ม.ศ. = พ.ศ. - ๖๒๑$

ไทยไม่ได้รับมหาศักราชจากอินเดียโดยตรง แต่รับจากเขมรซึ่งรับมาจากอินเดียอีกทอดหนึ่ง มหาศักราชใช้ในการคำนวณทางโหราศาสตร์ และใช้ระบุเวลาในจารึก ตำนาน โดยเฉพาะที่สร้างขึ้นก่อนสมัยสุโขทัยและสมัยสุโขทัย

การระบุมหาศักราชในจารึกและตำนานมักบอกเพียงว่าเป็นศักราชใดหรือ ศก คือ ปีใด แต่หากมีการระบุปีนักษัตรต่อท้าย เราก็สามารถเทียบศักราชได้โดยใช้ปีนักษัตรเทียบกับเลขศกนั้น ตัวอย่างเช่น จารึกหลักที่ ๑ ศิลาจารึกพ่อขุนรามคำแหงมหาราช ด้านที่ ๔ มีข้อความกล่าวถึงกำเนิดตัวหนังสือไทยว่า

“...เมื่อก่อนลายสือไทยนี้มี ๑๒๐๕ ศก ปีมะแม พ่อขุนรามคำแหงหาใครใจในใจแลใส่ลายสือไทยนี้ ลายสือไทยนี้จึงมีเพื่อขุนผู้นั้นใส่ไว้...”

จากตัวอย่างจารึกหลักที่ ๑ ๑๒๐๕ ศก ปีมะแม มีเฉพาะมหาศักราชเท่านั้น ดังนั้นจึงเทียบเปลี่ยนม.ศ. ๑๒๐๕ เป็น พ.ศ. ได้โดยการนำ $๑๒๐๕ + ๖๒๑ = พ.ศ.๑๘๒๖$ ซึ่งอยู่ในช่วงสมัยพ่อขุนรามคำแหงมหาราช จึงสรุปได้ว่า ๑๒๐๕ ศก คือ ม.ศ. ๑๒๐๕

๑.๔ จุลศักราช ย่อว่า จ.ศ. ตั้งขึ้นเมื่อปีพ.ศ. ๑๑๘๒ โดยพระเจ้าบุพผะโสรหะหัน กษัตริย์พม่า จุลศักราช ๑ ตรงกับ พ.ศ. ๑๑๘๒ จุลศักราชจึงน้อยกว่าพุทธศักราช ๑๑๘๑ ปี การเทียบเปลี่ยนจุลศักราชกับพุทธศักราชคือ $พ.ศ. = จ.ศ. + ๑๑๘๑$ $จ.ศ. = พ.ศ. - ๑๑๘๑$

ไทยใช้จุลศักราชในการคำนวณทางโหราศาสตร์ ใช้บอกปีในจารึก ตำนาน จดหมายเหตุ พระราชพงศาวดาร และเอกสารราชการ จนกระทั่งถึงสมัยรัชกาลที่ ๕ แห่งกรุงรัตนโกสินทร์จึงเลิกใช้และใช้รัตนโกสินทร์ศกแทนการบอกจุลศักราชมักบอกปีนักษัตรควบคู่กันไป และนิยมบอกด้วยว่าเป็นศักราชที่ลงท้ายด้วยเลขอะไร คือ

ลงท้ายด้วย	เรียกว่า	ลงท้ายด้วย	เรียกว่า
๑	เอกศก	๖	ฉศก
๒	โทศก	๗	ศัปศก
๓	ตรีศก	๘	อัศก
๔	จัตวาศก	๙	นพศก
๕	เบญจศก	๑๐	สัมฤทธิ์ศก

ตัวอย่าง จุลศักราช ๙๐๖ ปีวอก ฉศก

๑.๕. รัตนโกสินทร์ ย่อว่า ร.ศ. เป็นศักราชที่พระบาทสมเด็จพระจุลจอมเกล้าเจ้าอยู่หัวทรงตั้งขึ้นเมื่อ พ.ศ. ๒๔๓๒ โดยให้นับปีที่พระบาทสมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชสถาปนากรุงรัตนโกสินทร์เมื่อปีขาล พ.ศ. ๒๓๒๕ เป็น ร.ศ.๑ และให้เริ่มใช้ศักราชนี้ในราชการตั้งแต่วันที่ ๑ เมษายน ร.ศ. ๑๐๘ (พ.ศ. ๒๔๓๒) โยให้นับเดือนเมษายนเป็นเดือนแรกของปี เดือนมีนาคมเป็นเดือนสุดท้ายของปี รัตนโกสินทรศก จึงขึ้นปีใหม่ในวันที่ ๑ เมษายน

ร.ศ. ๑ ตรงกับ พ.ศ. ๒๓๒๕ รัตนโกสินทรศกน้อยกว่าพุทธศักราช ๒๓๒๔ ปี การเทียบเปลี่ยนรัตนโกสินทรศกกับพุทธศักราช คือ

$$พ.ศ. = ร.ศ. + ๒๓๒๔ \quad ร.ศ. = พ.ศ. - ๒๓๒๔$$

ประเทศไทยใช้รัตนโกสินทร์ศกมาถึง ร.ศ.๑๓๑ (พ.ศ.๒๔๕๕) พระบาทสมเด็จพระมงกุฎเกล้าเจ้าอยู่หัว รัชกาลที่ ๖ ก็ทรงประกาศให้เลิกใช้รัตนโกสินทร์ศก เปลี่ยนเป็นพุทธศักราชแต่ยังคงให้ขึ้นปีใหม่ในวันที่ ๑ เมษายน เหมือนเดิม จนถึง พ.ศ. ๒๔๘๔ จอมพลป.พิบูลสงครามจึงเปลี่ยนวันที่ขึ้นปีใหม่เป็นวันที่ ๑ มกราคม

๑.๖ ฮิจเราะห์ศักราช คำว่า ฮิจเราะห์(Hijrah) มาจากภาษาอาหรับ แปลว่า การอพยพฮิจเราะห์ศักราช ย่อว่า ฮ.ศ. เป็นศักราชของผู้นับถือศาสนาอิสลาม นับตั้งแต่นั้นปีมุฮัมมัด ศาสดาของศาสนาอิสลามเริ่มอพยพพวก มุสลิมออกจากนครมักกะฮ์ไปยังเมืองมะดีนะฮ์ ใน ค.ศ.๖๒๒ ตรงกับ พ.ศ.๑๑๖๕

หากจะเทียบ ปีฮิจเราะห์ศักราชเป็นปีพุทธศักราช จะต้องบวกด้วย ๑๑๒๒ เพราะการเทียบรอบปีของ ฮิจเราะห์ศักราชและพุทธศักราช จะมีความคลาดเคลื่อนทุก ๆ ๓๒ ปีครึ่งของ ฮิจเราะห์ศักราชจะเพิ่มขึ้นอีก ๑ ปี เมื่อเทียบกับพุทธศักราช

๒. การเทียบศักราช

การนับศักราชที่แตกต่างกันจะทำให้เกิดความไม่ชัดเจนในการศึกษาประวัติศาสตร์ไทยและสากล ดังนั้นการเทียบศักราชให้เป็นแบบเดียวกันจะช่วยให้สามารถศึกษาเรื่องราวประวัติศาสตร์ได้เข้าใจมากขึ้น ตลอดจนทำให้ทราบถึงช่วงศักราชหรือช่วงเวลาเดียวกันในแต่ละภูมิภาคของโลกเพื่อให้เกิดประโยชน์แก่ผู้ ศึกษาอย่างแท้จริงจึงต้องมีการเทียบศักราช จากศักราชหนึ่งไปยังอีกศักราชหนึ่ง โดยคำนวณจาก ศักราชทั้งสองมีช่วงเวลาที่แตกต่างกันอยู่ที่ปีแล้วนำไปบวกหรือลบแล้วแต่กรณี

๒.๑ หลักเกณฑ์การเทียบศักราช โดยคำนวณหาเกณฑ์บวกลบเฉพาะพุทธศักราช (พ.ศ.) มีดังนี้

พุทธศักราช	มากกว่า	คริสต์ศักราช ๕๔๓ ปี
พุทธศักราช	มากกว่า	มหาศักราช ๖๒๑ ปี
พุทธศักราช	มากกว่า	จุลศักราช ๑๑๘๑ ปี
พุทธศักราช	มากกว่า	รัตนโกสินทร์ศก ๒๓๒๔ ปี
พุทธศักราช	มากกว่า	ฮิจเราะห์ศักราช ๑๑๒๒ ปี

๒.๒ การเทียบศักราชในระบบต่างๆสามารถนำมาเปรียบเทียบให้เป็นศักราชแบบเดียวกันได้ดังนี้

ม.ศ. + ๖๒๑ = พ.ศ.	พ.ศ. - ๖๒๑ = ม.ศ.
จ.ศ. + ๑๑๘๑ = พ.ศ.	พ.ศ. - ๑๑๘๑ = จ.ศ.
ร.ศ. + ๒๓๒๔ = พ.ศ.	พ.ศ. - ๒๓๒๔ = ร.ศ.
ค.ศ. + ๕๔๓ = พ.ศ.	พ.ศ. - ๕๔๓ = ค.ศ.
ฮ.ศ. + ๑๑๒๒ = พ.ศ.	พ.ศ. - ๑๑๒๒ = ฮ.ศ.

- จากพุทธศักราชเปลี่ยนเป็นคริสต์ศักราช ให้นำ พ.ศ. ลบ ๕๔๓ ตัวอย่างเช่น พ.ศ. ๒๕๔๙ เปลี่ยนเป็น ค.ศ. โดยนำ ๕๔๓ มาลบออก (๒๕๔๙ - ๕๔๓) ปี ค.ศ. ที่ได้คือ ๒๐๐๖
- จากคริสต์ศักราชเปลี่ยนเป็นพุทธศักราช ให้นำ ค.ศ. บวก ๕๔๓ ตัวอย่างเช่น ค.ศ. ๒๐๐๔ เปลี่ยนเป็น พ.ศ. โดยนำ ๕๔๓ มาบวก (๒๐๐๔ + ๕๔๓) ปี พ.ศ. ที่ได้คือ ๒๕๔๗
- จากจุลศักราชเปลี่ยนเป็นพุทธศักราช ให้นำ จ.ศ. บวก ๑๑๘๑ ตัวอย่างเช่น จ.ศ. ๑๑๓๐ เปลี่ยนเป็น พ.ศ. โดยนำ ๑๑๘๑ มาบวก (๑๑๓๐ + ๑๑๘๑) ปี พ.ศ. ที่ได้คือ ๒๓๑๑
- จากรัตนโกสินทร์ศกเปลี่ยนเป็นพุทธศักราช ให้นำ ร.ศ. บวก ๒๓๒๔ ตัวอย่างเช่น ร.ศ. ๑๓๒ เปลี่ยนเป็น พ.ศ. โดยนำ ๒๓๒๔ มาบวก (๑๓๒ + ๒๓๒๔) ปี พ.ศ. ที่ได้คือ ๒๔๕๖